

arrupit és «comme *arrupat*, ridé» i *rupi-s* «comme *arrupà-s*: se rider» i (1, 84) que *arrupe* és «ride». On? Potser en el Lavedà? —⁴ Com que l'article *le* (en lloc de *lou*) és propi de la regió tolosana, fa l'efecte que ací tenim la frase del tolosà Goudoull que va recollir el seu glossador Doujat, com hem vist abans. Com que Visner diu que a penes s'usa ja, i Sauvages sembla citar-ho de Goudoull que visqué cent anys abans que ell (c. 1600), i fou poeta molt llegit, fa l'efecte que es deu tractar d'un mot ¹⁰ que aviat es va antiquar a Tolosa però cridava l'atenció. —⁵ *ARom.* XIII, 189, car altrament una *-i* hauria caigut en aquest dialecte, però cf. *presepi* = it. *presepio*, *-epe*; *propi* 'davvero' < it. *proprio*, ib., p. 152. —⁶ Cf. Bertoni, *L'Italia Dialettale*, p. 66. ¹⁵ Evitem, doncs, de caure en el parany que aquestes coincidències van posar a Schuchardt, *Rom. Etym.* 1, 25-27, fent-lo combinar això amb el port. *arripiar* 'fer posar els pès de punt', 'donar calfred', que ve de *HORRIPILARE*, mera casualitat enganyosa com veu qui conegui la fonètica de les dues llengües. Schuchardt hi afegeix un piem. *rüpi* 'arrugar', del qual, tenint en compte aquest esgarriament, ja no goso fiar-me gaire. —⁷ Pitjor encara insistir en l'origen germànic en què s'havia pensat i que jo ²⁵ mateix no descartava en *VocAr.*, en relació amb *REW*, 7338 o 7059. Mots exclusius de l'alt-alemany (i amb *-f-*, no *-p-*) no tenen cap probabilitat d'haver deixat prole en els Pirineus. —⁸ No hi hem de confondre el nom de moixó *ropit* o *rupit* (Spitzer, *Lex.* ³⁰ *a. d. K.*; *BDC* IX, 78) = cast. *piirrojo*, ll. zool. *Erythacos rubecula*, que és també del Princ., i ve de *RUBI-PECTUS* 'pit-roig', per més que essent un moixó molt petit hagi pres a les Balears, segons *AlcM*, el senti de 'persona magra i escarransida'. ³⁵ Pel que fa al nom del poble de *Rupit* a les Guilleries i *Creu de Rupit*, collada entre Arenys de Munt i Banyamars, així com *Rupidera* antic poble del Rosselló (avui despoblat), com ho mostra amb estranya evidència la naturalesa mateixa del poble de *Rupit* (on «no s'entra per terra, per aigua ni per aire»: tot és cinglera i llosar!) sembla ser *VILLA RUPĒTĪ* amb metafonia 'poble del roquisser', per més que la *-P-* sigui de mal explicar (infl. del vef *Pruīt* *PRŌDĪTUS?*, de *am-pit* o *re-pit* 'pujada'? Del ⁴⁵ mateix *RUBI-PECTUS* o el nostre *arrupir*? Infl. notarial?). —⁹ S'ha suggerit *arruſar* (*AlcM*): aquest és menys probable, 1.º perquè en el sentit semblant al de *arrupir* és només balear, que és justament allò que *arrupir*, *-it* no és; 2.º perquè és ⁵⁰ un mot molt més recent que *arronsar* i fins que *arruſar* i d'etimologia tèrbola; 3.º mot poc vivaç, i d'ús més limitat en cat. central, que és el domini més propi d'*arrupit*. —¹⁰ El topònim *Salicrup* es repeteix com a nom de tres llocs relativament importants del domini cat. or. (Baix Penedès, etc.) on hi ha petits cingles o alts marges: hi està documentat des d'antic, coincidint amb un oc. *Salacrou(p)* (< *Sal-e-croup*) i vol dir 'salta el marge arrupint-se' (com es fa per atenuar el cop de la caiguda). El ⁶⁰

verb també va existir (avui petrificat i alterat) en el nom dels pobles *Gratallops* i *Cantallops*, que la documentació anomena repetidament (i en docs. ben antics) *Crupi-lupos*: eren, doncs, localitats conegudes per haver tingut el terme infestat de llops, que s'hi arronsaven («acrupien») en cataus o hi udolaven: per això el nom va vacillar entre *Crupi-lupos* i *GLATI-LUPOS* 'glapiu, llops', denominacions concurrents que encruentant-se (i amb etimologia popular *cantar*, *gratar*) donaren la forma moderna dels dos noms. Com es veu, doncs, el verb (*a*)*cropir* degué tenir en català important existència pre-literària, jutjant per la toponímia, i després es va perdre entre nosaltres.

Arrutar, V. *arrupar* *Arruillar*, V. *arrullar*

+*ARRUTX*, 'puntà de la perxa del barquer', mot comarcal del mateix origen que el cast. *azuche* 'punta de ferro del pal que es clava a terra per assegurar uns fonaments', que ve de l'àr. *zuġġ* 'ferro del capdava de la llança usat per clavar-la a la terra', si bé alterat fonèticament en català: hi ha un homònim *arrutx*, *arrutxat*, 'arruïnat, espatllat', potser d'origen diferent, però que en tot cas pot haver tingut intervenció en el canvi d'*azutx* en *arrutx*. □ 1.ª *doc.*: 1935; en el segon significat, 1891, *MGadea*.

És la punta de ferro que té la perxa (cast. *bichero*) amb què els barquers i traginers de l'Ebre dirigeixen la barca; és el que deien a Flix quan jo corria per aquelles terres el 1935 (no figura en les fonts lexicogràfiques). La cosa és quasi la mateixa que designa el terme tècnic castellà *azuche* «punta de hierro del pilote o palo que se clava en el suelo para asegurar los fundamentos de un edificio», registrat primerament en el *Diccionario de Arquitectura Civil* de Benet Balls (eds. 1772, 1802), després en el *Dicc. de Cubanismos* de Pichardo (1831) i admès pel *DACEsp.* en les eds. del S. xx. Es veu clara l'etimologia àrabica d'aquest: *zuġġ*, mot de l'àrab, ja clàssic, per al ferro del capdava de la llança (també allí per al ferro de fletxa).¹ Figura en tots els diccs. clàssics d'Orient, Djauharí (fi S. x), Zamaḡšarí (c. 1115), Fayyūmí (1334), Firuzabadí (fi S. xiv): «the iron of the lower extremity of a spear, i. e. the iron of a spear with which the spear is stuck into the ground» (Lane, 1215).

El mot pertany a l'arrel àrabica, molt desenvolupada, *z-ġ-ġ* 'donar un cop amb la llança, amb el puny, tirar fletxes', i Lane creu que el sentit bàsic semític del mot seria «the pointed iron foot or heel or shoe of a spear» i de fet en altres vells autors orientals designa 'la punta del colze' i el nostre *RMa.* el coneix encara en el sentit de 'puny' i el verb *zaġġ* 'donar cops de puny': si bé avui s'ha antiquat en general en el Magreb (veg., però, accs. aplicades en Dozy, *Suppl.* I, 581a) encara l'hi usen, segons Beaussier, els vells àrabs de l'interior algerià en el sentit de «pousser avec l'épaule, pousser» (amb algun derivat).

Hi ha, però, és clar, alguna relació, en la nostra llengua, amb el val. vulgar *arruig* «arruinado» (*MGa-*